

Wegwijs in de wereld van de bestrijdings-, afweer- en ontsmettingsmiddelen

Wetgeving en praktijk

Inleiding

Chemische afweer-, bestrijdings- en ontsmettingsmiddelen (verzamelnaam = pesticiden) worden door een brede gebruikersgroep ingezet voor zeer uiteenlopende doeleinden. Gekende voorbeelden zijn de zogenaamde gewas-beschermingsmiddelen die worden ingezet in de land- en tuinbouw, maar ook zorginstellingen, schoonmaakbedrijven, voedings- en andere industrieën, waterbedrijven, huishoudens ... maken uitgebreid gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De meeste van deze producten vormen een reëel risico voor de menselijke gezondheid en voor het milieu, zeker wanneer ze op een ondoordachte manier worden gebruikt.

Europese, federale en gewestelijke wetgeving is erop gericht om de verkoop en het gebruik van pesticiden in goede banen te leiden en waar nodig te verminderen of volledig af te bouwen. De regelgeving is vrij complex en soms verwarrend, ook al omwille van de terminologie die niet altijd even coherent is en omdat er soms verschillende interpretaties mogelijk zijn.

In deze brochure lichten we de voornaamste regelgeving over het pesticiden-gebruik toe en proberen we klaarheid te brengen in de verplichtingen voor de verschillende gebruikers. Deze brochure is vooral bedoeld voor gebruikers die actief zijn buiten de professionele land- en tuinbouw, maar ook deze laatsten zullen er wellicht nuttige informatie in vinden.

Niets nieuws onder de zon?

Al sinds de Oudheid gebruikt de mens minerale, chemische of biologische producten om plagen te bestrijden. Gekende voorbeelden zijn houtassen, zwavel of bepaalde plantenextracten. Met de opkomst van de wetenschap in de negentiende eeuw wordt het gamma uitgebreid met nieuwe stoffen zoals nicotine en pyrethrum of metaalverbindingen zoals kopersulfaat. Ook het ontsmettings- en bleekmiddel hypochloriet (javelwater) dateert uit die periode.

Na de Tweede Wereldoorlog zet men massaal in op industriële synthetische pesticiden zoals bijvoorbeeld de insecticiden DDT en parathion. De grootste gebruikers waren de land- en tuinbouwers, maar de nieuwe middelen werden ook op grote schaal ingezet in de gezondheidszorg (ontsmettingsmiddelen, bestrijding van muggen en ratten ...), het onderhoud van spoorwegen (onkruidbestrijding) of zelfs in de oorlogvoering (ontbladeringsmiddel Agent Orange).

Het gebruik van pesticiden heeft wereldwijd geleid tot een spectaculaire toename van de landbouwproductie en tot een sterk verbeterde gezondheidszorg. Anderzijds kwam men al gauw tot het besef dat deze stoffen nieuwe en grote risico's inhielden zoals acuut of chronisch vergiftigingsgevaar voor mens en dier, persistentie, accumulatie in de voedselketen, ontstaan van resistentie en verlies aan biodiversiteit.

Vooraf onder druk van de ontluikende milieubeweging werd het pesticidengebruik vanaf de jaren '70 van de vorige eeuw een reëel thema in het beleid en ontstond de eerste specifieke wetgeving. Initieel richtte deze laatste zich vooral op de bestrijdingsmiddelen gebruikt in de land- en tuinbouw (de zogenaamde fytofarmaceutische producten of gewasbeschermingsmiddelen). Pas later werd de regelgeving uitgebreid naar andere producten zoals ontsmettingsmiddelen. Vandaar het onderscheid dat in de regelgeving nog steeds wordt gemaakt tussen enerzijds de 'gewasbeschermingsmiddelen' en anderzijds de 'biociden'.

Belangrijke termen en definities

In de pesticiden- en biocidenregelgeving worden sommige termen gebruikt op een mogelijk verwarrende manier. Zo is het woord 'biocide' (letterlijk 'leven-dodend') een ruimer begrip dan 'pesticide' (letterlijk 'plaagdodend'). Toch vormen in de regelgeving de biociden een deelverzameling van de pesticiden terwijl men logisch gezien het omgekeerde mocht verwachten. Bovendien omvatten de termen biocide of pesticide een aantal producten die geen dodende werking hebben.

Vandaar het belang van volgende definities, zoals ze ook worden gehanteerd in de wetgeving.

Pesticiden:

Verzamelnaam voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Gewasbeschermingsmiddel*:

Stof, mengsel of micro-organisme dat wordt ingezet voor één of meer van volgende doeleinden:

- bescherming van planten of plantaardige producten tegen schadelijke organismen
- beïnvloeding van de levensprocessen van planten (bijvoorbeeld groeiregulatoren)
- bewaring van plantaardige producten
- vernietiging van ongewenste planten (onkruidbestrijding)
- beperking of voorkoming van ongewenste groei van planten (exclusief algen)

Biocide:

Stof of mengsel dat wordt gebruikt als bestrijdings-, ontsmettings- of afweermiddel en dat geen gewasbeschermingsmiddel is. Ook organismen die hiervoor worden gebruikt (zoals bacteriën voor de bestrijding van insecten) en zogenaamde 'behandelde voorwerpen' waarvan de hoofdfunctie de biocidale werking is (bijvoorbeeld muggenplaatjes) vallen onder de definitie.

Product:

Een pesticide (biocide of gewasbeschermingsmiddel) in de vorm waarin het aan de gebruiker wordt aangeboden.

* Officiële benaming - een veel gebruikt synoniem voor gewasbeschermingsmiddel is fytofarmaceutisch product

Werkzame stof:

Het actief bestanddeel van een pesticide dat instaat voor de werking ervan. Het actief bestanddeel kan een stof of mengsel zijn, maar ook bepaalde bacteriën worden hiertoe gerekend (bijvoorbeeld *Bacillus thuringiensis*). Werkzame stoffen hoeven niet altijd complexe synthetische verbindingen te zijn. Ook eenvoudige stoffen zoals hypochloriet (javelwater) en kopersulfaat (bordeauxse pap) of natuurlijk voorkomende stoffen zoals citroenzuur moeten goedgekeurd zijn als men ze als biocide of als gewasbeschermingsmiddel wil gebruiken.

Beroepsgebruiker:

Elke persoon die, binnen of buiten de land- en tuinbouw, een gewasbeschermingsmiddel gebruikt in het kader van een beroepsactiviteit (los van de aard van het product). Het maakt hierbij niet uit of deze persoon gebruikmaakt van producten die vrij te koop zijn dan wel van producten die alleen bedoeld zijn voor professioneel gebruik.

Producten voor beroepsgebruik:

Dit zijn de pesticiden die hoofdzakelijk omwille van hun gevaarseigenschappen voorbehouden zijn aan erkende of geregistreerde professionele gebruikers. Zij mogen niet op de vrije markt verkocht worden maar alleen door en aan houders van de nodige vergunningen.

Voor de gewasbeschermingsmiddelen spreekt men van producten van de 'p-klasse'. Deze zijn alleen beschikbaar voor houders van een fytolicensie. Biociden voor professioneel gebruik worden 'producten van het gesloten circuit' genoemd en mogen enkel worden verkocht aan geregistreerde gebruikers.

Wetgeving

Europese, federale en gewestelijke wetgeving regelt het op de markt brengen en het gebruik van pesticiden. Het onderscheid tussen gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt grotendeels aangehouden. De federale en gewestelijke wetgeving geeft nadere invulling aan de Europese verordeningen en richtlijn.

Europa

De Europese verordeningen (EG)1107/2009 en (EU)528/2012 regelen respectievelijk het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en van biociden en, in mindere mate, het gebruik ervan. Richtlijn 2009/128/EG heeft betrekking op het duurzaam pesticidengebruik. In de praktijk viseert zij enkel de gewasbeschermingsmiddelen.

Federaal

Op federaal niveau zijn vooral de volgende koninklijke besluiten van belang:

- KB van 19/3/2013 betreffende het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, waarmee de fytolicensie wordt ingevoerd en voorwaarden worden opgelegd aan beroepsgebruikers
- KB van 15/12/2013 betreffende het federaal reductieprogramma voor pesticiden
- KB van 8/5/2014 betreffende de verkoop en het gebruik van biociden, met onder meer de invoering van het registratiesysteem en de opdeling van producten voor het vrije en voor het gesloten circuit

Gewestelijk

De Vlaamse, Waalse en Brusselse regelgevingen over biociden en gewasbeschermingsmiddelen geven hoofdzakelijk uitvoering aan de Europese richtlijn 2009/128/EG (duurzaam gebruik). Zij viseren vooral het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het openbaar domein en op plaatsen waar kwetsbare groepen aanwezig zijn. De regelgeving van de drie gewesten verschilt in de details maar is in de praktijk zeer gelijklopend.

Alle bestaande regelgeving over (gevaarlijke) producten blijft van toepassing: arbeidswetgeving, REACH/CLP, bescherming van natuur en water, drinkwaterkwaliteit, milieuvergunning, productnormering, warenwetgeving ...

Bevoegdheidsverdeling: wie doet wat ?

De Europese agentschappen EFSA (European Food Safety Agency) en ECHA (European Chemicals Agency) staan in voor de goedkeuring van de werkzame stoffen in respectievelijk de gewasbeschermingsmiddelen en de biociden. Dit gebeurt meestal op voorstel van één of meerdere lidstaten. Op termijn zullen deze agentschappen ook de Europese toelatingen verstrekken om producten op de markt te brengen die geldig zijn in de hele EU.

In België is de bevoegdheid voor de implementatie en de opvolging van de pesticidenregelgeving verdeeld tussen de federale overheid en de gewesten. De belangrijkste bevoegdheden liggen bij de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL). Deze dienst is onder meer belast met:

- de toelatingen om gewasbeschermingsmiddelen en biociden op de Belgische markt te brengen (in samenspraak met EFSA en ECHA)
- de indeling van de biociden in een vrij en in een gesloten circuit
- de indeling van gewasbeschermingsmiddelen in producten voor professioneel gebruik en deze voor 'amateurgebruik'

- de toekenning van de fytolicensie (voor professionele gebruikers, verkopers en voorlichters)
- de registratie van de verkoop, de aankoop en het gebruik van biociden van het gesloten circuit

Daarnaast coördineert de FOD VWL de federale en gewestelijke reductieprogramma's die erop gericht zijn om het gebruik van pesticiden te verminderen of, in sommige gevallen, te verbieden.

De Vlaamse, Brusselse en Waalse regering voeren elk hun reductieprogramma uit (in grote lijnen onderling vergelijkbaar) om het pesticidengebruik op openbare terreinen en in zones waar kwetsbare groepen aanwezig kunnen zijn te verbieden. Elders kunnen restricties worden opgelegd. Daarnaast staan zij in voor de opleidingen in het kader van de fytolicensie. Zij behouden uiteraard hun bevoegdheden voor andere zaken zoals de milieuvergunning (opslag van pesticiden) of de bescherming van bodem en grond- en oppervlaktewater tegen verontreiniging door pesticiden.

I Algemene regels voor het gebruik van pesticiden

Een gewasbeschermingsmiddel of biocide mag slechts verkocht, gekocht en gebruikt worden in België voor zover:

- het op de Belgische lijst staat van de toegelaten gewasbeschermingsmiddelen respectievelijk toegelaten biociden
- het wordt aangewend voor het voorziene gebruik en de gebruiksvoorwaarden worden gerespecteerd
- de verkoper en/of gebruiker beschikt over de nodige erkenning of voldoet aan de registratieplicht (wanneer van toepassing)
- er geen specifiek gebruiksverbod is opgelegd door andere wetgeving

I Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

Wanneer is een pesticide een gewasbeschermingsmiddel ?

Qua samenstelling en werking zijn er vaak grote gelijkenissen tussen gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het onderscheid wordt gemaakt op basis van de gebruiksdoelstelling. Een pesticide valt onder de regelgeving voor de gewasbeschermingsmiddelen als het wordt gebruikt voor één of meer van volgende doeleinden:

- bescherming planten of plantaardige producten tegen schadelijke organismen
- beïnvloeden levensprocessen van planten (bijvoorbeeld groeiregulatoren)
- bewaring plantaardige producten
- beperking of voorkoming van ongewenste groei van planten exclusief algen (bijvoorbeeld kiemdodende middelen)
- vernietiging van ongewenste planten (onkruidbestrijding)

Als een pesticide wordt ingezet voor andere doeleinden (bijvoorbeeld bestrijding van wespen) dan spreekt men van een biocide en valt het onder de biocidenregelgeving.

Gewasbeschermingsmiddelen hebben meestal een zeer specifieke werking en viseren een welbepaald organisme of groep van organismen. Zo spreekt men bijvoorbeeld van insecticiden (insecten), fungiciden (schimmels), acariciden (spinachtigen), herbiciden (onkruiden) ...

Zij worden vooral toegepast in de professionele land- en tuinbouw en door tuinliefhebbers. Bepaalde producten zoals onkruidbestrijders, ontmossers voor gazons of slakkenbestrijdingsmiddelen worden aangekocht en gebruikt door een zeer breed publiek.

Wat zijn 'biopesticiden' of 'ecologische bestrijdingsmiddelen'?

Niet alle pesticiden zijn even gevaarlijk of even moeilijk afbreekbaar. Sommige zijn zelfs voor de mens weinig of niet gevaarlijk te noemen of vormen geen wezenlijk risico voor de omgeving. Mede daarom zijn bepaalde gewasbeschermingsmiddelen trouwens toegelaten in de biologische landbouw. Toch valt elk middel dat als gewasbeschermingsmiddel of als biocide wordt ingezet onder de respectievelijke regelgeving, tenzij het om puur fysieke of mechanische afweer of bestrijding gaat (zoals bijvoorbeeld vallen of akoestische signalen).

Elke verkoop en elk gebruik ervan is dus maar toegelaten als het product voorkomt op de erkenningslijst. Dit geldt onverkort ook voor alle bestrijdingsmiddelen van natuurlijke oorsprong (zoals bijvoorbeeld pyrethrum), weinig gevaarlijke middelen (zoals bijvoorbeeld citroenzuur) of organismen (zoals bacteriën).

Met andere woorden: ook afweer-, bestrijdings- of ontsmettingsmiddelen die door de producenten als 'biologisch', 'ecologisch', 'milieuvriendelijk' of 'afbreekbaar' worden omschreven vallen onder de algemene regelgeving.

Wie mag welke gewasbeschermingsmiddelen verkopen en/of gebruiken?

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gewasbeschermingsmiddelen voorbehouden voor professioneel gebruik (P-producten) en deze die toegelaten zijn voor het grote publiek (G-producten). De indeling is terug te vinden in het erkenningsnummer ('P' of 'G' als eerste letter na de viercijferige code), in de lijst van erkende producten en in de toelatingsakte van elk product.

Producten van de G-klasse mogen vrij worden gekocht en gebruikt. Verkopers (bijvoorbeeld in tuincentra) moeten hiervoor beschikken over een fytolicensie NP.

Voor de verkoop, de opslag of het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen van de P-klasse is altijd een fytolicensie van het type P1, P2 of P3 nodig. De handelingen die door houders van een dergelijke licentie mogen uitgevoerd worden zijn samengevat in de onderstaande tabel. Er bestaat een vijfde type fytolicensie (PS). Dit is bedoeld voor speciale professionele gebruikers zoals grondontsmettingsbedrijven.

PRODUCT	HANDELINGEN	WELKE FYTOLICENTIE NODIG ?				
		Geen	NP	P1	P2	P3
G-klasse	Aankopen, toepassen, bewaren	✓	✓	✓	✓	✓
	Verdelen, verkopen	✗	✓	✗	✗	✓
	Voorlichten	✗	✓	✗	✗	✓
P-klasse	Aankopen	✗*	✗*	✗*	✓	✓
	Toepassen	✗*	✗*	✓*	✓	✓
	Toegang opslag	✗*	✗*	✓	✓	✓
	Beheer opslag	✗	✗	✗	✓	✓
	Verdelen/verkopen	✗	✗	✗	✗	✓
	Voorlichten	✗	✗	✗	✗	✓

Moet een beroepsgebruiker altijd beschikken over een fytolicensie ?

Nee. Een fytolicensie is alleen verplicht voor gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen van de P-klasse. Dit zijn de producten die alleen bedoeld zijn voor professioneel gebruik.

Beroepsgebruikers die alleen producten toepassen van de G-klasse (producten voor 'amateurgebruik' die vrij zijn te verkrijgen in de handel) hebben hiervoor geen fytolicensie nodig.

In de praktijk zullen de beroepsgebruikers in meer of mindere mate producten toepassen van de P-klasse. Hiervoor is wel een fytolicensie nodig, zelfs als het gaat over occasioneel gebruik. Niet-beroepsgebruiker hebben in principe geen toegang tot producten van de P-klasse.

Gebruik van biociden

Welke producten vallen onder de regelgeving ?

De biocidenregelgeving is van toepassing op:

- eigenlijke biociden: stoffen en mengsels ingezet als ontsmettings-, bestrijdings- of afweermiddel en die geen plantenbeschermingsmiddel zijn
- met biociden behandelde voorwerpen waarvan het prioritair doel de biocidale werking is.

Onder 'voorwerpen' worden in dit geval ook sommige stoffen of mengsels verstaan zoals bijvoorbeeld handzeppen met een ontsmettende nevenwerking.

Valt een product met biocidale werking of een product dat een biocide bevat altijd onder de regelgeving ?

Producten met een biocidale werking die worden ingezet voor een ander doeleinde dan bestrijding of ontsmetting vallen niet onder de pesticidenregelgeving. Hypochloriet (javel) bijvoorbeeld is een gekend ontsmettingsmiddel, maar valt niet onder de biocidenregelgeving als het louter wordt ingezet als oxideermiddel in een chemisch proces. Hetzelfde geldt voor citroenzuur als het wordt gebruikt als voedingsstof in eten of drank.

Ook producten of voorwerpen waaraan biociden zijn toegevoegd om het materiaal zelf te beschermen tegen aantasting (bijvoorbeeld voegmestiek, 'groene' gipsplaten, verduurzaamd hout ...) vallen zelf niet onder de biocidenregelgeving. Daarentegen moeten de biociden die hiervoor worden gebruikt (bijvoorbeeld een schimmelwerende stof) zelf wel zijn goedgekeurd.

Indeling

Biociden worden in functie van de gebruiksdoelstellingen in vier grote categorieën ondergebracht. Ongeveer de helft van de biociden op de Belgische markt valt in categorie 1. De andere helft wordt gelijk verdeeld tussen groep 2 en groep 3. Het aantal producten in groep 4 is zeer beperkt.

GROEP 1 Desinfecterende biociden	1. Menselijke hygiëne
	2. Niet rechtstreeks op mens of dier gebruikt
	3. Veterinaire hygiëne
	4. Desinfectie van uitrusting voor voeding en diervoeders
	5. Drinkwaterontsmetting
GROEP 2 Beschermdende biociden	6. Conservering van producten tijdens opslag
	7. Films & beschermingslagen
	8. Houtconserveren (incl. insecten)
	9. Vezels, leer, rubber en polymeren
	10. Bouwmaterialen (excl. hout)
	11. Vloeistofkoeling- en verwerking (excl. drinkwater en zwembaden)
	12. Slijmbestrijding
GROEP 3 Plaagbestrijding	13. Snijvloeistoffen
	14. Rodenticiden
	15. Aviciden
	16. Mollusciciden, vermiden en andere ongewervelde dieren
	17. Pisciciden
	18. Insecticiden, acaraciden en andere geleedpotigen
	19. Afweermiddelen en lokstoffen
GROEP 4 Andere biociden	20. Andere gewervelde dieren
	21. Aangroeiwerende middelen
	22. Balsemen en opzetten

Een ander belangrijk onderscheid is de opdeling in producten voor vrij gebruik (**het vrije circuit**) en deze van **het gesloten circuit**. Verkopers, kopers en (in principe altijd professionele) gebruikers van deze laatste moeten zich aanmelden via een online registratiesysteem (www.circuitbiocide.be). Verkopers zijn bovendien verplicht om periodiek te rapporteren over de aard en de hoeveelheid producten die zij in de handel brengen. De opdeling tussen het vrije en het gesloten circuit is vooral gebaseerd op de gevaarskenmerken en de gebruiksrisico's van de producten. Om in aanmerking te komen voor het vrije circuit moet een product veilig kunnen toegepast worden zonder specifieke voorkennis en zonder gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.

In tegenstelling tot de gewasbeschermingsmiddelen kan uit het erkenningsnummer van een biocide niet afgeleid worden of het tot het gesloten dan wel tot het vrije circuit behoort. Deze informatie is wel terug te vinden op de erkenningslijst en in de toelatingsakte (beide te raadplegen op www.biocide.be) en op het etiket.

Biocide, geneesmiddel of cosmetisch product?

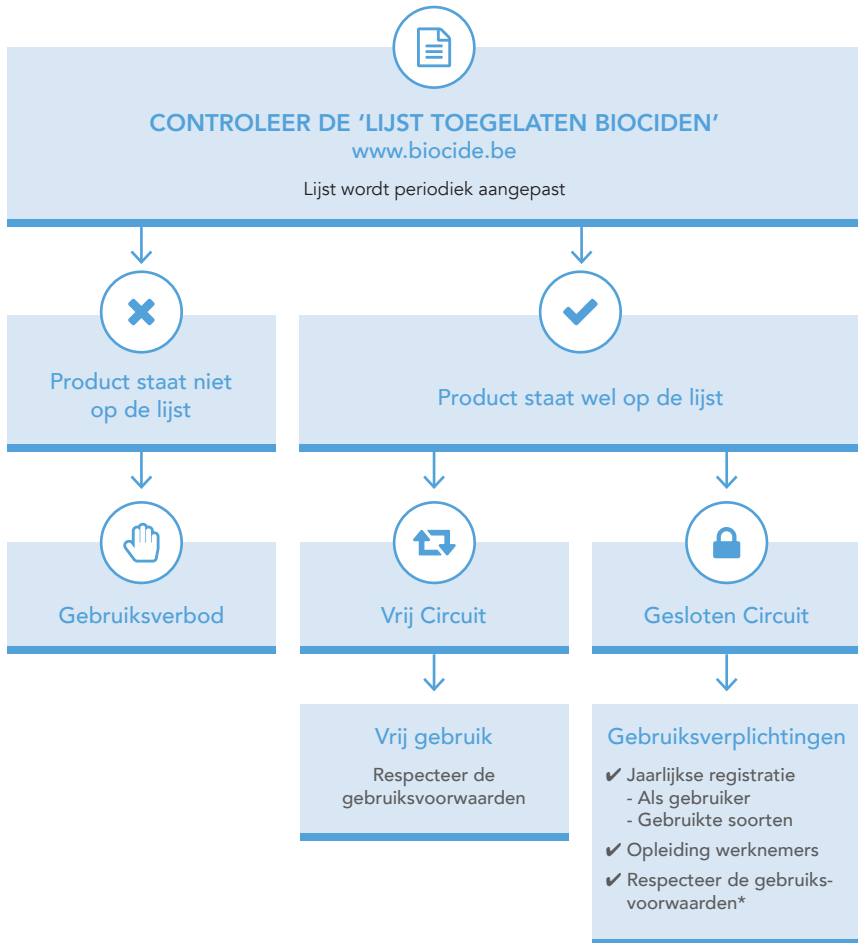
Van sommige producten voor gebruik op het lichaam is het niet altijd even duidelijk of ze als een biocide dan wel als een geneesmiddel of cosmetisch product moeten beschouwd worden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor bepaalde ontsmettingsmiddelen of voor antiparasitaire producten. In dergelijke gevallen, ook wel 'borderline producten' genoemd, beoordeelt de 'Gemengde Commissie' geval per geval onder welke regelgeving ze thuis horen.

Welk statuut van toepassing is, hangt af van de samenstelling van het product, de bestemming en de eigenschappen die aan het product worden toegeschreven. Een product dat een therapeutische werking claimt (door bijvoorbeeld te verwijzen naar een bepaalde pathologie) valt altijd onder de wet op de geneesmiddelen. Zepen of wasgels vallen in principe onder de cosmeticaregelgeving maar krijgen het statuut van biocide wanneer er in de handelsbenaming claims worden gebruikt zoals 'antibacterieel', 'antiseptisch' of 'desinfecterend'.

Het is dus mogelijk dat twee producten met hetzelfde actieve bestanddeel onder verschillende statuten vallen, en dit naargelang de gebruikte claims.

Toegelaten of niet ?

Volg om te weten of u een bepaalde biocide mag gebruiken de onderstaande flowchart. Meer informatie over elk toegelaten product is te vinden op de toelatingsakte (verkrijgbaar via de leverancier of op de website www.biocide.be).

* Bij twijfel: controleer de toelatingsakte en het veiligheidsinformatieblad.

Restricties op het gebruik van pesticiden

Natuurgebieden en waterwinningszones

Het gebruik van pesticiden is in de drie gewesten verboden in natuurgebieden, in waterwinningszones en in de onmiddellijke omgeving van waterlopen en andere oppervlaktewaters, ook als het privéterreinen zijn. Uitzonderingen zijn mogelijk in noodsituaties of voor de bestrijding van bepaalde invasieve soorten, voor zover geen andere werkbare middelen beschikbaar zijn.

Openbare ruimten en plaatsen waar kwetsbare groepen aanwezig zijn

In de drie gewesten geldt een algemeen verbod op het gebruik van pesticiden op het openbaar domein. Deze laatste term wordt ruim geïnterpreteerd als plaatsen die in principe toegankelijk zijn voor iedereen, zoals openbare wegen, bermen en pleinen maar ook openbare sportterreinen, begraafplaatsen of parken.

Ook op alle plaatsen waar kwetsbare groepen aanwezig kunnen zijn, is er een verbod op het gebruik van pesticiden of moeten bepaalde afstandsregels worden gerespecteerd. Het gaat om scholen, internaten, speelpleinen, kinderopvang, zorginstellingen, woonzorgcentra ...

De regels verschillen licht van gewest tot gewest maar zijn in essentie zeer vergelijkbaar.

Minimumgebruik

Op plaatsen die niet onder de verbodsregeling vallen zoals private sportterreinen geldt in Vlaanderen de verplichting van het zogenaamde minimumgebruik. Dit houdt in dat:

- een vermindering van het pesticidgebruik wordt gerealiseerd op dit terrein
- pesticiden alleen pleksgewijs (niet de omliggende ruimte) worden gebruikt
- waar het kan gekozen wordt voor niet-chemische alternatieven
- alleen pesticiden die erkend of toegelaten zijn worden gebruikt
- de toepassingsvoorschriften strikt gerespecteerd worden

Als een terrein (her)aangelegd wordt, moet het ontwerp getoetst worden aan een beheer zonder pesticiden (pesticidentoets). Zo wordt al van bij het ontwerp van terreinen rekening gehouden met een pesticidenvrij beheer.

Verbod op het gebruik van bepaalde producten

Op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een algemeen en volledig verbod van toepassing op het gebruik van bestrijdingsmiddelen op basis van glyfosaat, neonicotinoïden en fipronil. Dit verbod geldt zowel voor professionele gebruikers als voor privépersonen. Afwijkingen worden slechts uitzonderlijk toegestaan. De verkoop van deze producten is een federale aangelegenheid en blijft vooralsnog toegestaan, ook op het Brusselse grondgebied.

Afwijkingen

Afwijkingen op de regelgeving met betrekking tot pesticidengebruik worden in regel slechts uitzonderlijk toegekend en zijn meestal van tijdelijke aard.

In Vlaanderen kunnen afwijkingen van de regelgeving rond pesticidengebruik worden aangevraagd bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw publiceert jaarlijks een beperkte lijst met algemene afwijkingen. Het betreft bijvoorbeeld de bestrijding van kolonievormende wespen, processierupsen of bepaalde exotische plantensoorten.

Vragen voor afwijkingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden gericht aan de Minister van Leefmilieu.

Het Waals Gewest voorziet nog tot 2019 uitzonderingen op het verbod van het gebruik van pesticiden op bepaalde plaatsen waar geen afstroming naar het oppervlaktewater of naar afvoergoten van hemelwater mogelijk is. Ook pleksgewijze behandeling van sierplanten blijft tot dan toegelaten. Daarna blijven enkel nog uitzonderingen gelden voor de bestrijding van onder andere distels of van invasieve soorten.

Nuttige adressen

Algemene informatie over biociden

www.biocide.be

Rechtstreekse link naar gesloten circuit

www.circuitbiocide.be

Gewasbeschermingsmiddelen

www.fytoweb.be

Pesticidenreductieplan van de Vlaamse overheid

www.zonderisgezonder.be

Pesticidenreductieplan van het Brussels Gewest

www.leefmilieu.brussels

Pesticidenreductieplan van de Waalse overheid

environnement.wallonie.be/pesticides

Notities

REGIONALE KANTOREN GROEP IDEWE

Contacteer ons - Wij helpen u graag verder!

Antwerpen

Tel. 03 218 83 83
antwerpen@idewe.be

Hasselt

Tel. 011 24 94 70
hasselt@idewe.be

Namur

Tel. 081 32 10 40
namur@idewe.be

Brussel

Tel. 02 237 33 24
brussel@idewe.be

Leuven

Tel. 016 39 04 38
leuven@idewe.be

Roeselare

Tel. 051 27 29 29
roeselare@idewe.be

Gent

Tel. 09 264 12 30
gent@idewe.be

Mechelen

Tel. 015 28 00 50
mechelen@idewe.be

Turnhout

Tel. 014 40 02 20
turnhout@idewe.be

Centrale diensten:

IDEWE vzw

Tel. 016 39 04 11
info@idewe.be

IBEVE vzw

Tel. 016 39 04 90
info@ibeve.be

www.idewe.be | info@idewe.be

